

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (ATA 122)

6.Ders

**ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI
VE ATATÜRK İLKELERİ**

Haftanın Hedefi

Bu hafta Atatürkçülüğün ne anlam ifade ettiği, tanımını ve ilk dört ilkesi olan Cumhuriyetçilik, Ulusçuluk, Halkçılık ve Devletçilik ilkeleri anlatılacaktır.

Atatürk'ün Yedi Adı

Tarihi Dönüm Noktalarının Getirdiği İsim Değişiklikleri

Ankara – 14 Kasım

Yeni Türk Devletinin, ölümü ülke sınırları dışında da üzüntü yaratan kurucusu ve liderinin ilk adı sadece Mustafa idi. Arapça "olgun" anlamına gelen "Kemal" adı kendisine henüz okul sıralarında iken, okulun en iyi öğrencisi olduğu için verildi. Çanakkale Savaşlarından sonra adı "Mustafa Kemal Paşa" oldu, yani adına "general" rütbesi eklendi. 1921'de Yunanlıları yenip Türkiye'yi kurtardığında adına vatani düşmanlardan kurtaran kahramanlara verilen eski bir Türk ünvanı olan "Gazi" kelimesi eklendi. 10 yıl sonra askeri yeniden yapılanma sırasında "Paşa" ünvanını bırakarak sadece "Gazi Mustafa Kemal" olarak anılmaya başladı. 1934'te Türkiye'de ilk kez Batılı anlamda soyadı uygulaması başladı. Türkiye'nin önderinin adı artık "Kemal Atatürk" idi.

Türkiye dışında fazla riayet edilmemiş olan yedinci isim değişikliği ise vefat eden liderin yaşamının son yıllarında Arapça "Kemal" adının Türkçesi olan "Kamal" ismini kullanmasıydı.

ATATÜRKÇÜLÜK VE ATATÜRK İLKELERİ

Kemalizm(Atatürkçülük); bu topraklarda **Atatürk'ün önderliğinde** emperyalizme karşı “**bağımsızlık**”, saraya, sultana karşı “**milli egemenlik**”, geri kalmışlığa karşı “**çağdaş uygarlık**”, paylaşım savaşlarına karşı “**barış**” mücadelesidir. **Bu toprakları yeniden vatan yapanların ve bu Cumhuriyeti kuranların ortak adıdır Kemalist.**

ATATÜRKÇÜLÜK VE ATATÜRK İLKELERİ

1. Atatürkçülüğün Tanımı ve Atatürk İlkeleri

- A. Cumhuriyetçilik
- B. Ulusçuluk (Milliyetçilik)
- C. Halkçılık
- D. Devletçilik

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Atatürkçülük, Cumhuriyet Türkiye'sinde Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma bazı temel yapısal unsurların değiştirilip, onların yerine dünya uygarlığına giden yolda büyük adım atmış olan Batı uygarlığından esinlenerek yeni bir toplum kurma amacına yönelmiş bir görüştür. Bu dünya görüşünün temelleri Atatürk tarafından saptanarak uygulamaya konmuştur. Bu nedenle O'nun adıyla "Atatürkçülük" olarak anılmıştır.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Bir başka tanıma göre Atatürkçülük, "Türk milletinin bugün ve gelecekte tam bağımsızlığa, huzur ve refaha sahip olması, devletin millet egemenliği esasına dayandırılması, aklın ve bilimin önderliğinde Türk kültürünün çağdaş uygarlık düzeyine çıkartılabilmesi amacıyla temel ilkeleri Atatürk tarafından belirlenmiş devlet, düşünce ve ekonomik yaşam biçimi, toplumun temel kuruluşlarına ilişkin gerçekçi fikirler ve ilkeler bütünü" dür. Atatürkçülüğün temel ilkeleri Cumhuriyetçilik, Ulusçuluk (Milliyetçilik), Halkçılık, Devletçilik, Devrimcilik (İnkılapçılık) ve Laiklik olarak belirlenmiş ve 1935 yılında bu ilkeler bütününe "Kemalizm Yolu" adı verilmiştir.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Atatürkçülük/Kemalizm, ulusal bağımsızlığı yüceltme, bilime ve ilerlemeye inanış, Cumhuriyet'e bağlılık, modernleşmeye ve çağdaşlaşmaya özlem, despotizme, cehalete, bağnazlığa, eski rejime ve onun kalıntılarına karşı oluş anlamı taşımaktadır. Atatürkçülüğün temelinde bulunan ana fikirlerden biri de Türk ulusunun büyüklüğüne mutlak güvendir. Bütün büyük ideolojik devrimlerde olduğu gibi, Türk devriminde de uyum, düzen hedeflenmiş ve bu hedefi gerçekleştirmek üzere uygulamalar yapılmıştır. O halde Türk Devrimi'nin getirdiği ve dayandığı ilkelere oluşan Atatürkçülüğe bir düşünce sistemi yani "ideoloji" demek yanlış olmayacaktır.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Atatürk ideolojisinin temelinde akılcı, bilimsel düşünce bulunmaktadır. Bu ideolojiye temel olan siyasal ve hukuksal düşünce, Fransız İhtilali'nden beslenmiştir. Nitekim bizzat Atatürk de Türk devriminin Fransız İhtilali'nden etkilendiğini söylemiştir. Batı'nın büyük düşünsel dönüşümlerinden etkilenmiş olmasına rağmen gözden kaçırılmamalıdır ki, Atatürk Devrimi'nin amacı Batılılaşmak değil çağdaşlaşmak olmuştur.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Bu nedenledir ki, Atatürk Batı'nın çağdaşlıkla bağdaşmayan, sömürgeci, emperyalist yönünü her fırsatta eleştirmiş ve hiçbir dönem benimsememiştir. Atatürkçü çağdaşlaşma/kalkınma modeli özünde ulusa, halka, onların gayretine ve ülkenin öz birikimine dayanır. Atatürkçü düşünce ancak bu yolla ulusallaşma sağlandıktan sonra evrenselliğin yakalanabileceğine inanır.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Bu nedenle Atatürkçülük anti-emperyalisttir, insanı meta olarak görmez, insancıdır ve ulusal değerlere sahip çıkıp onları yükselttiği için de evrenseldir. Atatürk, yeni bir ulus devlet modeli yaratmak istemiştir. Bu yeni ulus devlette kalkınma, gelişme, ilerleme ve çağdaşlaşma şeklinde kendini gösterecek olan ulusal çıkarlar ve toplumsal fayda, kişi ve sınıf çıkarları ve egemenliklerinin üstünde tutulmuştur.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Bu yönüyle Batı'nın kapitalist kalkınma modelini tümüyle almamış ancak toptan da reddetmemiştir. Sovyet Rusya'nın toplumcu modelini kopya etmek suretiyle benimseme yolunu tercih etmezken, toplumcu ideolojinin kalkınma modelinden Türkiye'ye has bir devletçilik uygulamasıyla faydalanmıştır. Geliştirilen bu sistem, hem Türkiye'ye hem de diğer "mazlum" uluslara yeni bir kalkınma ve çağdaşlaşma modeli sunmuştur.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Türk Devrimi, Atatürk'ün önderliğinde altı temel ilkenin uygulanmasıyla gerçekleştirildi. Bu ilkeler Erzurum ve Sivas Kongrelerinde, Ulusal Hareket'in ilk örgütlenmesi olan ve devrimin yönetici ve siyasi kadrosunu barındıran Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin toplantılarında ve onun siyasal bir partiye dönüşmesinden doğan Cumhuriyet Halk Partisi'nin kurultaylarında ortaya çıkmış, şekillendirilmiş ve tanımlanmıştır.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Mustafa Kemal Paşa, siyasal, toplumsal, bilimsel ve ekonomik düşüncelerini, toplum ve devlet yaşamına yönelik görüşlerini 9 Eylül 1923'te kurduğu Cumhuriyet Halk Fırkasının programlarında belirtmiştir. Fırkanın 1927, 1931 ve özellikle 1935'te yapılan kurultaylarında bu düşünceler geliştirilerek altı ilke "Kemalizm" olarak tanımlanmıştır. 5 Şubat 1937'de, 1924 Anayasası'nın ikinci maddesinde bir değişiklik yapılarak, altı ilke Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ana nitelikleri olarak kabul edilmiştir.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Mustafa Kemal Paşa'nın kendi görüşlerini kaleme aldığı CHP 1935 yılı programının giriş kısmında şu satırlar yer almaktadır: "Cumhuriyet Halk Partisi'nin programına temel olan ana fikirler, Türk devriminin başlangıcından bugüne kadar yapılmış olan işlerle, yalın olarak ortaya konmuştur. Bundan başka, bu fikirlerin başlıcaları, 1927 yılında Parti Kurultayınca da kabul olunan tüzüğün genel esaslarında ve Genel Başkanlığın aynı kurultayca onanmış olan bildirisinde ve 1931 Kamutay seçimi dolayısıyla çıkarılan bildiride saptanmıştır.

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Yalnız birkaç yıl için değil, geleceği de kapsayan tasarılarımızın ana hatları burada toplu olarak yazılmıştır. Partinin güttüğü bütün bu esaslar, KEMALİZM prensipleridir."

ATATÜRKÇÜLÜĞÜN TANIMI VE ATATÜRK İLKELERİ

Atatürkçülük denildiği zaman, Atatürk'ün altı ilkeyle belirginleştirdiği ülkemizin vazgeçilmez temellerini ve bu ilkelerin ışığı altında en ileri çözümlerin üretilebileceği gerçeğini anlıyoruz. En öz ifadesiyle Atatürkçülük geçmişin bekçiliği değil, geleceğin öncülüğünü yapmak anlamına gelir. O nedenle ki Atatürk, Devrim'i ve Türkiye Cumhuriyeti'ni, her zaman güvendiği ve hep ileriye koşacağına inandığı Türk Gençliğine emanet etmiştir.

CUMHURİYETÇİLİK

Devlet egemenliğini kullananların, düzenli aralıklarla yapılan seçimlerle göreve geldikleri devlet sistemlerinin tümüne Cumhuriyet adı verilir. Gerçek bir Cumhuriyet rejiminde seçimin halkın büyük çoğunluğu ile yapılması gerekir. Ancak bu şart da yeterli değildir. Eğer halk seçimi özgürce yapabiliyor ve farklı düşünce akımlarını benimseyenler siyasal partiler kurup seçime girebiliyorlarsa, demokratik bir cumhuriyetten söz ediyoruz demektir. Aksi halde yurttaşlar sadece belirli kişilere ve dolayısıyla fikirlere oy vermek zorunda iseler, siyasal çoğunluk yoksa ya da seçimlere yansımıyorsa, o zaman da demokratik olmayan bir cumhuriyetle karşı karşıyayız anlamına gelir.

CUMHURİYETÇİLİK

Öte yandan Cumhuriyet idaresi altında bulunmayan demokrasi rejimleri de vardır. Halk, hükümdarın egemenlik hakkına saygı duyar ama istediği siyasi partiyi ülkeyi yönetmek üzere özgürce seçebilir. İşte bu sistemin adı meşruti monarşidir. Bu tür sistemlerde de demokrasi unsuru mevcuttur ancak burada Cumhuriyet idaresinden söz etmek mümkün değildir.

O halde her demokrasi cumhuriyet, her cumhuriyet de demokrasi değildir.

CUMHURİYETÇİLİK

Demokrasi, bireylerin tüm temel hak ve özgürlüklere sahip olması, toplum içinde farklı düşüncelerin temsil edilebilmesi, halkın yöneticilerini bu düşünce akımlarının içinden özgürce seçebilmesi ve seçtiklerini denetleyebilmesi esasına dayanan bir rejimdir. En önemli koşulu eşitliktir. Cumhuriyet, demokrasinin gelişebilmesi için en uygun devlet biçimidir. Günümüz demokrasilerinde halk özgür iradesi ile belirli bir süre için temsilcilerini seçer ve onlara geçici bir yönetme yetkisi verir. Bu temsilciler yeniden seçim yapılıncaya kadar, ulus adına egemenlik hakkını kullanırlar.

CUMHURİYETÇİLİK

Ancak doğrudan demokrasi diye adlandırılan yönetim şekillerinde, seçilen temsilciler kabul ettikleri veya istedikleri yasaları halkoyuna sunarlar. Eğer yasanın çıkartılması halk tarafından istenmiyorsa temsilcilerin söz konusu yasayı yapması mümkün değildir. İsviçre bu yöntemi uygulayan devletlerden biridir.

CUMHURİYETÇİLİK

Cumhuriyetçilik ilkesi, milletin egemenliğini kayıtsız şartsız elinde tutması, geleceğini kendisinin belirlemesi esasına dayanır. Ülkemizde Cumhuriyet yönetimi milli egemenlik ilkesinin benimsenmesinin doğal sonucu olarak, 20 Ocak 1921 Anayasası'na (Teşkilat-ı Esasiye) dayanan ve 29 Ekim 1923 tarihli değişikliklerle, sadece bir yönetim şekli olarak kabul edilmiştir. Cumhuriyet bir devlet şekli olarak 1924, 1960, 1982 Anayasalarına da girmiş, bu hüküm değiştirilemez maddeler arasında yerini almıştır.

CUMHURİYETÇİLİK

Mustafa Kemal Atatürk'ün, Cumhuriyet yönetimini devletin siyasi rejimi olarak seçmesinin temel sebebi, Türkiye'yi çağdaşlaştırma ve Saltanat, Hilafet yanlılarının isteklerini sona erdirmeye gayesinin ancak Cumhuriyet idaresinde gerçekleşebileceği düşüncesinden kaynaklanmıştır. Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin temel özellikleri, devlete en uygun rejimin Cumhuriyet idaresi olduğu gerçeğini pekiştirmiştir.

CUMHURİYETÇİLİK

Nitekim yeni devlet;

Osmanlı İmparatorluk yapısından gelen milli olmayan bir oluşumun çözülmesi neticesinde ortaya çıkan, ortak kültür ve dil birlikteliğine sahip bir toplum esasına dayanan milli-üniter bir devlettir.

Yeni ideoloji ağırlıklı olarak yarı-teokratik Osmanlı düzeninin tersi bir yapı öngörür, yüzlerce yıllık "teokratik monarşi" (dine dayalı hükümdarlık) kültür ve geleneğinin üzerine, tamamen ulus egemenliğine dayanan yepyeni bir rejim getirir.

CUMHURİYETÇİLİK

Atatürk'ün Cumhuriyetçilik anlayışında ülkede, siyasal olarak her grubun temsil edilebildiği bir sistemin kurulması fikri vardır. Mustafa Kemal Atatürk, gerçek anlamda demokratikleşmenin ancak çok partili bir yapıyla sağlanabileceğini görerek çok partili rejim denemelerinde bulunmuş ve O'nun döneminde iki kez çok parti tecrübesi yaşanmıştır. Fakat, toplumun henüz yeterli olgunluğa erişememesi ve rejim için bazı tehlikelerin belirmesi üzerine çoğulcu sisteme geçilmesi Cumhuriyet'in ilk yıllarında mümkün olamamıştır.

CUMHURİYETÇİLİK

Unutulmamalıdır ki, demokrasi, toplumlar için tecrübe edilmesi gereken bir süreç ve aynı zamanda ancak bu süreç içinde sahip olunabilecek bir terbiye olduğu kadar, bir sorumluluk rejimidir de. O nedenle ki, parlamenter demokrasiyi uygulayacak toplumların belirli bir eğitim düzeyine ulaşmaları ve uluslaşma süreçlerini tamamlamış olmaları gerekir. Aksi takdirde demokrasi kargaşaya, hatta anarşiye yol açar. Bu nedenle Türkiye'de çok partili hayata geçiş fiilen 1946 yılında mümkün olabilmektedir.

ULUSÇULUK (MİLLİYETÇİLİK)

Bir ÷lkede yaşayan insanların ortak tarihi değ rlere sahip olmaları, acıda ve sevinçte ortak duyguları paylaşmaları, ortak bir geleceğe inanç duymaları, geçmişte ve halen var olan yaşamda ortak bir kültüre sahip olmaları bir ulusu yaratır. Atatürk, ulusun tanımını "dil, kültür ve mefk re ( lk ) birliği ile birbirine bağlı vatandaşların teşkil ettiği siyasi ve sosyal bir heyet" şeklinde yapmıştır. O'na göre Türk ulusu, ortak bir geçmişin iyi kötü tüm yanlarına mirasçı olan, gelecekte de aynı duygularla birlikte hareket edecek, içtenlikli olarak bir arada yaşama istekleri bulunan siyasal varlık sahibi; dil, yurt, köken, ırk, ahlak ve tarihte akraba bireylerin oluşturduğu yüksek bir insan topluluğudur.

ULUSÇULUK (MİLLİYETÇİLİK)

Bir milletin ortak amaçlarının korunmasını içeren "Ulusçuluk (Milliyetçilik)" akımı, 1789 Fransız İhtilali'nden sonra tüm dünyaya yayılmıştır. Dünyada siyasi özgürlük düşüncesinin temelini de oluşturan bu akım, aynı zamanda her ulusun kendi kaderini belirlediği rejimlerin doğmasına sebep olmuştur. Bu nedenle 19. yüzyıldan itibaren eski imparatorlukların sınırları içinde çok sayıda ulus devlet doğmuştur. Türkiye Cumhuriyeti de dahil olmak üzere, eski Osmanlı coğrafyası üzerinde otuzun üzerinde ulus devlet ortaya çıkmıştır.

ULUSÇULUK (MİLLİYETÇİLİK)

Atatürk, Türk milletini "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran halka Türk denir" cümlesiyle tanımlamıştır. Görüldüğü gibi, Atatürk'ün ulusçuluğu ırkçı değildir. Aksine Atatürk'ün ulusçuluk anlayışı, milli birlik ve bütünlüğün sağlanmasında en temel ilkelerden birini oluşturmuştur. Atatürk ulusçuluğu ülke içinde ve dışında yayılmacılığı ve imparatorluk dönemi ve sonrasının "Turancı", "İrkçı" düşüncelerini tümüyle reddederken başka ulusların hak ve hukukuna saygı duymuştur.

ULUSÇULUK (MİLLİYETÇİLİK)

"Cihanda sulh" anlayışı ile bütünlük sağlayan bu bakışı, Atatürk "Bize milliyetçi derler, fakat biz öyle bir milliyetçiyiz ki, bizimle işbirliği eden bütün milletlere hürmet ve riayet ederiz. Bizim milliyetçiliğimiz bencil ve mağrurane milliyetçilik değildir" sözleriyle özetlemektedir.

ULUSÇULUK (MİLLİYETÇİLİK)

Atatürk ulusçuluğu aynı zamanda laikdir. Ulus bütönlüğünü tehlikeye sokacak, ayrılıklara sebep olacak ya da ayrıcalıklar yaratacak geleneksel, dinsel, mezhepsel, toplumsal, ekonomik engelleri tümüyle ortadan kaldırmayı hedeflemiştir. Ulusçuluk ilkesinin ekonomik içeriğı de bulunmaktadır. Milli ekonomi kavramını benimseyen Atatürk ulusçuluğu tarımda, sanayide, devletin yeraltı ve yerüstü varlıklarının işletilmesinde, iç ve dış ticarete ulusallığı ve bağımsızlığı benimser ve bu doğrultuda kararlar alınmasını ve uygulanmasını ister.

HALKÇILIK

«Siz milliyetçi topluluk, halk ile konuştuğunuz vakit yüksek sesle söylemeyi unutmayınız. Yüksek ses, imanın ifadesi olduğu vakit etki yapmaktan uzak kalmaz. Yolunda çalıştığımız büyük ülküyü, halkın kalbinde bir fikir haline, bir his haline geçirmelisiniz. Demokrasinin ne olduğunu halka anlatmak, bilhassa sizin vazifenizdir. Birtakım kelimeler vardır ki, sık sık telaffuz edildiği halde, hatta aydınlarımız arasında, onu tamamen anlayan çok değildir.

HALKÇILIK

Halkçılığımızın ne olduğunu, esaslarının neden ibaret bulunduğunu, halkçıların halka karşı ne gibi vazifeler üstlenmek mecburiyetinde kalacaklarını madde madde izah etmek lazımdır. Cumhuriyeti, onun gereklerini yüksek sesle anlatınız. Cumhuriyet prensiplerini sevdiniz. Bunu kalplere yerleştirmek için hiçbir fırsatı ihmal etmeyiniz.»

M. Kemal Atatürk

HALKÇILIK

Atatürk, "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir" cümlesiyle hem millet hem de halk tanımlı yapmaktadır. Birbirini bütünleyen bu iki kavram, halkın milletin "bugün yaşayan kesimini" oluşturmasıyla birbirinden ayrılır. Ancak Atatürk "Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuş olma" şartı getirerek millet gibi halk kavramını da birleştirici ve bütünleştirici yanı ile ele almıştır.

HALKÇILIK

Atatürk, Milli Mücadele'nin ilk günlerinde tam bağımsızlık, millet ve halk kavramları ile yola çıkmıştır. 13 Eylül 1920'de hazırlanan ilk Anayasamızın (Teşkilatı Esasiye Kanunu) taslağına Halkçılık Programı adını vermiş, başkanlığını yaptığı ilk siyasi partinin adını Halk Fırkası koymuş ve halkçılık ilkesi 1924 Anayasası'nın da temelini oluşturmuştur. Tüm bu adımlar Atatürk'ün halkçılık ilkesine ne boyutta önem verdiğinin göstergeleridir.

HALKÇILIK

Halkçılık ilkesi siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel alanda halka dayanma demektir. Bu anlayış içerisinde, halk birbirinden farklı sınıflara mensup değildir. Yalnızca mesleki alanlardaki iş bölümüne göre halk birbirinden farklılaşmıştır.

HALKÇILIK

Buna göre iş bölümü neticesinde toplumda oluşan tabakalaşma şu şekilde ifade edilmiştir:

1. İşçiler
2. Çiftçiler
3. Memurlar
4. Tüccarlar
5. Sanayiciler
6. Esnaf ve küçük sanat sahipleri
7. Serbest meslek sahipleri

HALKÇILIK

Halkçılık aynı zamanda bu meslek grupları arasında dayanışma ve düzenin sağlanması ve sınıf çatışması yerine ahenk kurulmasının da yoludur. Böylece yönetimde eşitlik ve hukuk ilkesi ve geleceğini halkın kendisinin belirlemesi esası benimsenmektedir.

HALKÇILIK

Halkçılık, Cumhuriyetçilik ilkesinin içerdığı demokratik, özgürlükçü çoğulcu yönetimin yasalardaki bir hak olmaktan çıkarılıp halklaştırılmasını, işlerliğe kavuşturulmasını; yönetimde, siyasette, kalkınmada, gelirlerin dağılımında, devlet ve ulus olanaklarının kullanılmasında halk yararının gözetilmesini amaçlar. Bu amaç doğrultusunda devleti, gerekli önlemleri almada, yasaları çıkarmada, gerekli düzenlemeleri yapmada ve her türlü engeli ortadan kaldırmada görevli kılar.

HALKÇILIK

Halkçılık, hürriyeti ve toplumsal düzenin sağlanmasını amaçlar. Ancak, halkçılıkta hiçbir zaman sınırsız bir hürriyet söz konusu değildir. Bu kavram, kanunların çizdiği sınırlar çerçevesinde insanların özgürlüklerini kullanmalarını ve demokrat olmalarını öngörmektedir. Yani, bireylerin belli bir düzen ve disiplin içerisinde ve eşit koşullarda yaşamalarını ifade eder.

DEVLETÇİLİK

«Türkiye'nin uyguladığı devletçilik sistemi, 19. yüzyıldan beri sosyalizm nazariyecilerinin ileri sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye'ye has bir sistemdir. Devletçiliğin bizce manası şudur: Fertlerin özel teşebbüslerini ve faaliyetlerini esas tutmak fakat büyük bir milletin bütün ihtiyaçlarını ve birçok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak memleket ekonomisini devletin eline almak.

DEVLETÇİLİK

Türkiye Cumhuriyeti devleti Türk vatanında asırlardan beri ferdi ve özel teşebbüslerle yapılamamış olan şeyleri bir an evvel yapmak istedi ve kısa zamanda yapmaya muvaffak oldu. Bizim takip ettiğimiz bu yol görüldüğü gibi liberalizmden başka bir yoldur.»

M. Kemal Atatürk

DEVLETÇİLİK

"Devletin ekonomiye müdahalesi" şeklinde değerlendirilebilecek olan Devletçilik, Atatürk döneminde Türkiye'nin bir an evvel kalkındırılması için büyük yatırımların devlet tarafından yapılması anlamına geliyordu. Uzun yıllar savaşmış bir devletin içinde bulunduğu son derece kötü ekonomik koşullarda "bir kalkınma ve ekonomik model" olarak Devletçilik benimsenmiştir. Atatürk dönemi Devletçilik anlayışı özel girişimciliği reddetmemiştir.

DEVLETÇİLİK

Devletçilik, ekonomide devleti hem düzenleyici, tasarlayıcı ve güdümleyici hem de işletmeci ve girişimci olarak görür. Atatürk'e göre devletçilik, Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye'ye has bir sistemdir. O, devletçiliği tamamıyla demokrasi ve hürriyet rejimi içerisinde değerlendirmiş, devletin, iktisadi sahada rehberliğini ön planda tutmuştur.

DEVLETÇİLİK

"Endüstrileşmek, en büyük milli davalarımız arasında yer almaktadır. Çalışması ve yaşaması için ekonomik elemanları memleketimizde mevcut olan büyük, küçük her çeşit sanayiye kuracağız ve işleteceğiz. En başta vatan savunması olmak üzere, mahsullerimizi kıymetlendirmek ve en kısa yoldan, en ileri ve refahlı Türkiye idealine ulaşabilmek için, bu bir zorunluluktur. Bu kanaatte, beş yıllık ilk sanayi planının geri kalan ve bütün hazırlıkları bitirilmiş olan birkaç fabrikasını da, süratle başarmak ve yeni plan için hazırlanmak gerekir."

DEVLETÇİLİK

Devletin ekonomik yaşamdaki etkinliğine Cumhuriyet'in başlarından itibaren önem veriliyordu. Ancak resmi bir siyaset olarak 1931'de benimsendi. Özel girişimciliğe de kendisini geliştirebilmesi için 1923-30 yılları arasında pek çok imkân sağlandı. Bütün çabalara rağmen özel girişim ekonomik kalkınmada güçlü ve yeterli bir etken olabilecek seviyeye gelemedi. Teknik bilgi noksanlığı, ham madde kıtlığı, tecrübeli Türk işadamlarının bulunmaması gibi nedenlerden dolayı özel girişimcilik o yılların ekonomik kalkınmasında önemli bir rol oynayamamıştır.

DEVLETÇİLİK

Bu nedenle devletçiliğin resmi tanımına uygun olarak, devlet ekonomik çalışmaların genel ihtiyaçlarını düzenleyerek özel girişimin ilgilenmediği veya başarı gösteremediği alanlarda veya kamu yararıyla ilgili alanlarda doğrudan doğruya ekonomik girişimde bulunmaya başladı.

DEVLETÇİLİK

Bu yöntemle ekonomik alanın tümüyle devlet kontrolü altında bulunmadığı, Atatürk'e göre de Türkiye'ye has olan bir model oluşturuldu. Devlet, Sümerbank, Etibank gibi sanayi ve maden kuruluşlarının ortaya çıkarılmasını sağladı. Demir-çelik fabrikaları, cam sanayi, çimento, kağıt, şeker fabrikaları, deniz taşımacılığının millileştirilmesi gibi yapılanmalarla ekonomik alt yapı kurumları devlet eliyle oluşturuldu.

DEVLETÇİLİK

Alt yapı kurumlarının oluşturulmasına yönelik bu projelerin hemen hemen hepsi Atatürk'ün sağlığında gerçekleştirildi. Yine bu dönemde özel sektör ve devlet işletmeleri için her alanda yetişmiş eleman ihtiyacını karşılamak üzere okulların açılması, ekonomiye büyük katkı sağladı. Bütün bu faaliyetler bölgelerin ekonomisine ve istihdamına da önemli ve olumlu katkılarda bulunmuştur.

DEVLETÇİLİK

Atatürk'ün hayatı boyunca üç kez ziyaret etmiş olduğu Nazilli ilçesi, dönemin ekonomi politikalarıyla hedeflenen modeli gözler önüne sermesi açısından iyi bir örnektir. Atatürk'ün 1937'deki üçüncü gezisi hem Nazilli hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal ve ekonomik yapısında büyük değişimler yaratmıştır. Bu gezi sırasında Atatürk tarafından açılan Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası Türkiye'de devlet eliyle kurulan ilk basma fabrikası unvanını aldığı gibi Atatürk'ün açılışını yaptığı son fabrika olmuştur.

DEVLETÇİLİK

Bu fabrika aynı zamanda Türkiye'de sanayileşmeyi başlatan ilk önemli girişimlerden biridir. Her yönüyle Nazilli'yi etkileyerek şehre sosyal, kültürel ve ekonomik canlılık kazandırmıştır. Bu fabrika Cumhuriyet'in temel kavramlarını da halka tanıtan bir köprü olmuştur. Sümerbank sadece bir fabrika değil aynı zamanda bir okul, bir eğitim kurumu ve Cumhuriyet öğretilerinin hayata geçirildiği bir alan olmuştur.

DEVLETÇİLİK

Sanayi tesislerinin bulunduğu şehirlerin daha hızlı geliştiğı bilinen bir gerçektir. Ancak, Nazilli Basma Fabrikası'nın Nazilli halkı üzerinde yarattığı sosyal, kültürel ve ekonomik değişimler Atatürk devletçiliğinin dünyadaki diğer modellerden ayrılan yanını da ortaya koymaktadır. Her türlü imkân devlet eliyle verilerek ekonomik refaha kavuşturulan fabrika çalışanlarına, dünya klasiklerinden eserler okutulup, dünya klasik müziğinin seçkin örnekleri dinletilerek kültürel bir dönüşüm sağlanması da hedeflenmiştir.

DEVLETÇİLİK

Nazilli örneği Atatürk devletçiliğinin halkçı ve devrimci yönlerini de barındırması açısından özel bir öneme sahiptir. İzmir-Aydın demiryolu nasıl 19. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar bölgenin sosyo-ekonomik kalkınmasında önemli bir etken olmuşsa, Sümerbank Nazilli Basma Fabrikası da Nazilli'yi biçimlendiren, geliştiren, canlandıran, zenginleştiren temel unsur olmuştur.

